

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій
вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»
Мелітопольський коледж вищого навчального закладу «Відкритий
міжнародний університет розвитку людини «Україна»

СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

Матеріали XI Міжнародної Інтернет-конференції
22-24 січня 2019 року

Мелітополь, 2019

УДК 303.1+502/504]:004.738.5(06)

ББК 60.5в4+28.081.4в4]с51я431

С 69

Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики : матеріали XI Міжнародної Інтернет-конференції (Мелітополь, 22-24 січня, 2019 року) /за заг. ред. В.І. Лисенка, Н.М. Сурядної. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. 176 с. – ISBN 978-966-2489-69-9.

Редакційна рада: **Лисенко В.І.** – доктор біологічних наук, професор, директор Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна»; **Пономаренко В.І.** – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізичної реабілітації Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна»; **Кошелєв О.І.** – доктор біологічних наук, професор, кафедри екологічної безпеки та раціонального природокористування Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького; **Молодиченко В.В.** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького; **Розова К.В.** – доктор біологічних наук, завідувач відділу «Випускна кафедра» Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, Київ. **Саварін О.О.** – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології Гомельського державного університету ім. Ф. Скорини, Білорусь; **Сидоряк Н.Г.** – кандидат біологічних наук, професор кафедри анатомії та фізіології людини та тварин Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького, академік Міжнародної академії розвитку людини; **Хоменко С.В.** – кандидат біологічних наук, експерт з екології захворювань та зоології, Продовольча та Сільськогосподарська Організація (ФАО) ООН, Служба Здоров'я Тварин (AGAH), Рим, Італія; **Кургалюк Н.** – професор інституту екології та охорони середовища Академії Поморської, Польща; **Сурядна Н.М.** – кандидат біологічних наук, доцент, завідувача кафедри екології та інформаційних технологій Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна»; **Александров Д.В.** – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри філософії Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького.

Секретар оргкомітету **Фурса В.О.** – старший викладач кафедри соціальної роботи, заступник директора Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна».

Упорядник збірки **Шипілов Д.О.** – лаборант Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна», викладач Мелітопольського коледжу Університету «Україна».

Коректор текстів **Павленко С.С.** – старший викладач кафедри екології та інформаційних технологій, заступник директора Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна».

Рекомендовано до друку Вченою Радою Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна». Протокол № 3 від 30 січня 2019 року.

Збірка містить матеріали доповідей учасників XI Міжнародної Інтернет-конференції «Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики».

Відповідальність за зміст тез доповідей несуть автори.

ISBN 978-966-2489-69-9

© Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

© ТОВ «Колор Принт»

ШКІЛЬНА ГЕОЛОГІЧНА ЕКСКУРСІЯ ЯК ЗАСІБ ЕКОЛОГІЧНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Непша Олександр Вікторович

ст. викл. кафедри фізичної географії і геології

Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Актуальною проблемою сьогодення є виховання патріотизму, який перш за все починається з вивчення рідного краю. Дуже важливо з юних років прищеплювати навички дбайливого ставлення до природи рідного краю, до культурно-історичної спадщини предків.

Шкільні екскурсії – це приємний спосіб не тільки відволіктися від підручників, а й придбати новий досвід і яскраві враження. А це сприяє більш глибокому і якісному засвоєнню матеріалу з історії, географії та інших предметів. Метою шкільних екскурсій є створення умов для світоглядного потенціалу, інтелектуального розвитку, оздоровлення та особистісного самовдосконалення учня в умовах всебічного вивчення рідного краю [2].

Однією з шкільних екскурсій в природу є геологічна екскурсія по долині р. Молочна. Завдання екскурсії – спостереження сучасних геологічних процесів, збір зразків алювіальних відкладень, ознайомлення з геологічною історією басейну р. Молочна, вивчення геоекологічної ситуації.

У результаті проведення польових спостережень в учнів розвивається розуміння складних взаємодій і взаємозв'язків геологічних і фізико-географічних явищ, вміння спостерігати їх, фіксувати і аналізувати. Оволодіння методикою проведення польових геологічних спостережень важливо для кожної людини, яка любить природу і може вкласти свій внесок в її пізнання.

Учні під час польових спостережень повинні набути навичок роботи з геологічним обладнанням, вмінням описувати геологічне оголення і відбирати зразки, вести польовий щоденник, замальовувати і фотографувати різні геолого-геоморфологічні об'єкти. Необхідно не просто реєструвати і описувати різні геологічні явища, а й розкривати їх генетичну природу, умови походження і взаємозалежність сучасних і давніх геологічних процесів. Виконання цих завдань покладене на вчителя [1].

Мета екскурсії досягається в тому випадку, якщо учень самостійно виконує якісь завдання, аналізує ситуацію, спостерігає процеси, що відбуваються на природі, фіксує в польовому щоденнику, і коли екскурсія вміло забезпечена злагодженим методичним матеріалом.

Список використаних джерел:

1. Зав'ялова Т. В., Непша О. В., Прохорова Л. А. Туристський похід з учнями по вивченню геології рідного краю. *Фундаментальні та*

прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи.
Баку-Ужгород-Дрогобич :Посвіт, 2017. С.301-303.

2. Непша О.В., Яровой Д.В. Особливості організації та проведення географічних екскурсій. *Актуальные научные исследования в современном мире.* Переяслав-Хмельницький : 2017, №1. Т.7. С.6-10.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ З ОХОРОНИ ТВАРИН

Павленко Світлана Семенівна

*ст. викл. кафедри екології та інформаційних технологій, заступник директора
Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій
Університету «Україна»*

Буркут Олена Олексіївна

*студентка спеціальності «Екологія» Мелітопольського інституту екології та
соціальних технологій Університету «Україна»*

Прагнення України до євроінтеграції та міжнародного співробітництва зумовило підписання низки міжнародних конвенцій та угод з охорони біологічного різноманіття: Бернської, Бонської, Вашингтонської, Рамсарської, Бухарестської та Конвенції про біологічне різноманіття (Ріо-де-Жанейро). У випадку з червоними переліками різних рівнів, як правило, застосовують охоронні категорії, які відповідають рівню загрози існуванню виду та перспективам зміни ситуації у майбутньому. Додатки до певних конвенцій включають переліки видів, які підпадають під охорону відповідних статей конвенцій.

Червоні списки усіх рівнів, від міжнародних до регіональних, а також природоохоронні угоди, ратифіковані Україною, є головним інструментом охорони природи «на місцях». Проте для їх успішного застосування необхідно знати, в чому полягає їх зміст, знати категорії, які надаються видам, положення, які регламентують їх охорону, та, врешті, юридичне забезпечення цих документів в Україні. Основним завданням роботи було охарактеризувати нормативно-правові акти з охорони тварин.

Червона книга України (ЧКУ) є основним, юридично закріпленим інструментом охорони природи України. Для занесення (або виключення) видів необхідні дані щодо їх ареалів, чисельності та її динаміки, відомості про зміни умов існування, що підтверджують необхідність впровадження або зняття охорони. Перше видання Червоної книги України містило перелік з 85 видів та підвидів тварин: 29 ссавців, 28 птахів, 6 плазунів, 4 земноводних та 18 комах. У другому виданні наведено нариси щодо 382 видів тварин. Третє видання 2009 року містить інформацію про 542 види: 297 – безхребетних, 71 – круглоротих та риб, 8 – земноводних, 11 – плазунів, 87 – птахів, 68 – ссавців. На сьогодні готується четверте видання ЧКУ, де перелік видів буде уточнений відповідно до їх сучасного стану та сучасних наукових досліджень.